

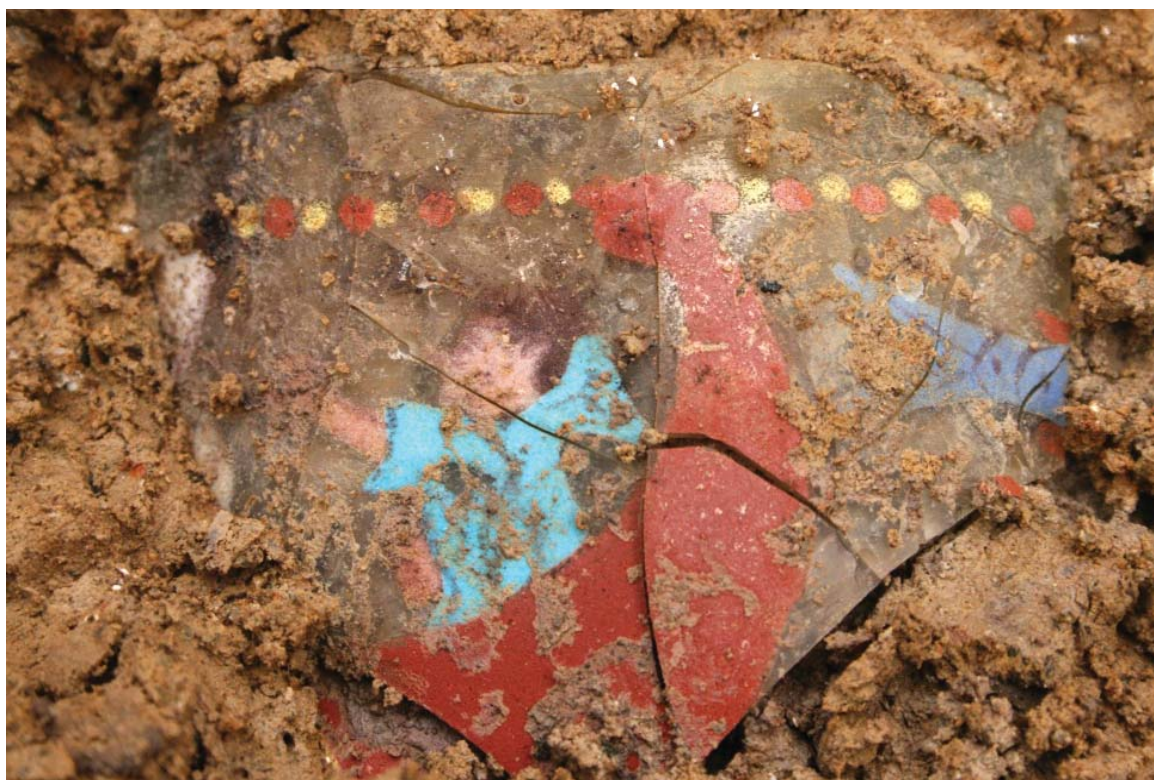

KROPPEDAL

Museum for Astronomi · Nyere tid · Arkæologi

Afdeling for Arkæologi

Rapport om den arkæologiske udgravning
ved Ellekilde Heldagsskole, Torslunde,
Ishøj Kommune, TAK 1355

Kroppedal, Museum for Astronomi - Nyere Tid - Arkæologi

Kroppedals Allé 3, 2630 Taastrup

Tlf.: 43 30 30 00, Fax: 43 30 30 03, E-mail: kontakt@kroppedal.dk

www.kroppedal.dk

Bygherrerapport nr. 29, Januar 2008

Af Rune Iversen

Indholdsfortegnelse

Indledning	1
Resume	1
Udgravningens forhistorie	2
Undersøgelsens resultater	2
Gravene fra Ellekilde	3
Fyrstegraven	4
Øvrige anlæg	5
På fyrstens tid - en kort beskrivelse af romersk jernalder (1-375 e. Kr.)	5
Fortidsmindelandskabet	6
Fund af oldsager	7
Naturvidenskabelige undersøgelser	7
Sammenfatning og konklusion	8
Udgravningsmetode	8
Relevant litteratur	9
Udgravningens data	9
Bilag1: Tidstavle	10
Bilag 2: Udgravningsplan	11

Indledning

Nærværende rapport dækker den arkæologiske udgravning ved Ellekilde Heldagsskole, der blev foretaget i efteråret 2007 som opfølgning på den arkæologiske forundersøgelse, der fandt sted tidligere på året i juli måned. Det berørte område ligger i Torslunde, Ishøj Kommune og afgrænses af Lille Vejleå mod syd og mod nord af Torslundevej, mod øst og vest ligger parcelhusbebyggelse (fig. 1). Området hvor de arkæologiske undersøgelser fandt sted begrænsede sig til skolens arealer og gik forud for Ishøj Kommunes flytning af Ellekilde Skole til Ishøj landsby. Som led i flytningen stod de eksisterende skolebygninger for at skulle nedrives og området byggemodnes med henblik på opførelse af parcelhuse.

I henhold til Museumsloven § 27, stk. 4, finansierede Ishøj Kommune den arkæologiske udgravning af området. Budgettet for den egentlige udgravning blev godkendt i Kulturarvsstyrelsen d. 2. august 2007, hvorefter det blev godkendt af Ishøj Kommune.

Kroppedal – Museum for Astronomi • Nyere Tid • Arkæologi forestod undersøgelsen som arkæologisk ansvarshavende museum. Originaldokumentation samt oldsager opbevares på museet.

Resume

I efteråret 2007 foretog Kroppedal en arkæologisk udgravning ved Ellekilde Heldagsskole, J.nr.: TAK 1355, i Torslunde, Ishøj Kommune. Herved fremkom en gravplads fra yngre romersk jernalder, perioden 150 - 375 e.Kr. (se tidstavle, bilag 1). I alt fandtes 31 grave, der for de flestes vedkommende lå placeret i en halvcirkel rundt om gravpladsens største grav. Denne centralt beliggende grav har efter alt at dømme været dækket af en gravhøj, som har kunnet ses fra den nærliggende Lille Vejleå. De almindeligste gravgaver fra pladsen var lerkar og dragtspænder af bronze samt glas- og ravperler for kvindernes vedkommende. Til de mere særlige fund hører to guldfingerringe, sølvhægter, dragtspænder af sølv samt skåret fra et romersk drikkeglas.

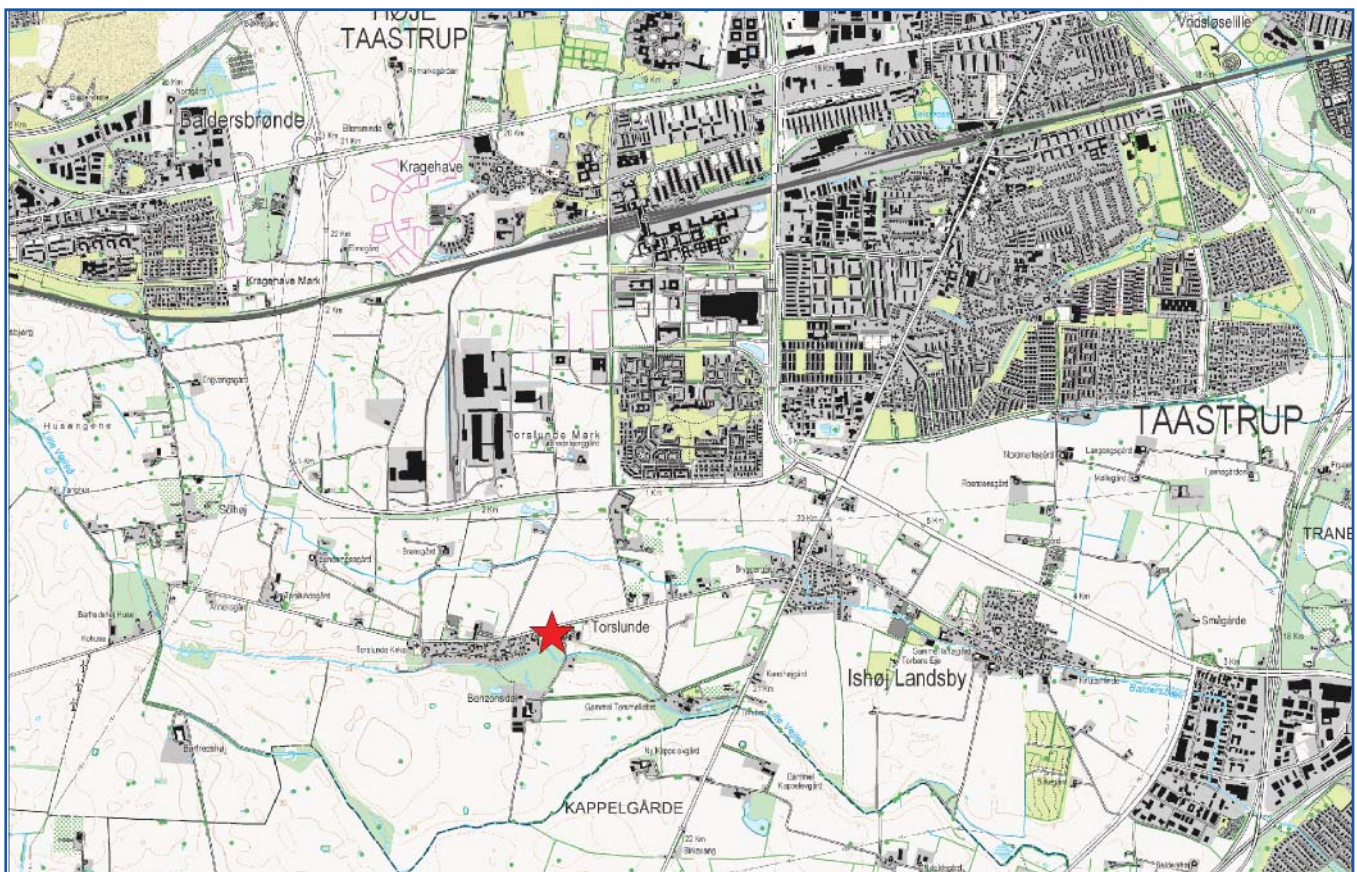

Fig. 1: Topografisk kort. Udgravningen er markeret med stjerne. Copyright: Kort & Matrikelstyrelsen.

Den central beliggende grav, fyrstegraven, indeholdt et særskilt rigt udstyr bestående af hjemligt producerede genstande som bl.a. lerkar men også importvarer fra romerriget i form af bemalede drikkeglas og bronzeservice. Som særligt værdighedstegn var en kraftig guldfingerring.

Fundet fra Ellekilde er med til at understøtte billedet af den rige vestegn i oldtiden, og fyrstegraven kaster med sine fund af national betydning lys over de sociale relationer, der eksisterede i jernalderen på øverste samfundsniveau.

Udgravningens forhistorie

Kroppedal – Museum for Astronomi • Nyere Tid • Arkæologi modtog i februar 2007 en forespørgsel angående vurdering af de arkæologiske interesser samt tilbud på en arkæologisk forundersøgelse i forbindelse med byggemodning fra Dines Jørgensen & Co. A/S på vegne af Ishøj Kommune. Området er omfattet af lokalplan 1.52 samt Kommuneplantillæg nr. 16 og omfatter et areal på samlet 1,8 ha.

Området hvor forundersøgelsen fandt sted begrænsede sig til boldbane og grønne arealer hørende til Ellekilde Skole og forløb i dagene fra d. 18. juli til d. 25. juli 2007. Den arkæologiske forundersøgelse viste sporene af en gravplads fra yngre romersk jernalder, perioden 150 – 375 e.Kr. På denne baggrund udvalgte museet godt 2.500 m² til videre undersøgelse. Den egentlige udgravning fandt sted i tidsrummet fra d. 17. september til den 7. november 2007.

Undersøgelsens resultater

De arkæologiske undersøgelser ved Ellekilde var begrænsede til det arbejdsareal, der berørtes af anlægsarbejdet. På trods af denne begrænsning af undersøgelsesområdet må gravpladsen med de udførte undersøgelser anses for totalundersøgt. Dermed er pladsens afgrænsning i terrænet klarlagt.

Gravpladsen synes overordnet at være anlagt omkring den største af gravene, grundlæggergraven, sådan at de øvrige grave ligger i en halvcirkel rundt om denne (bilag 2). Gravpladsen afgrænses naturligt mod syd, hvor landskabet falder ned mod Lille Vejleå-dalen. I dag står en række bevaringsværdige æbletræer på stedet, hvor skråningen ned mod ådalen tager sin begyndelse. Gravpladsen må i forhistorisk tid, før moderne regulering og udjævnningen af landskabet for alvor tog til, have ligget på en markant forhøjning i landskabet på kanten af ådalen og har dermed været synlig fra selve Lille Vejleå.

Grundet gravpladsens layout må det formodes, at den centralt beliggende grav har været tildækket af en gravhøj, omtrent 15 m i diameter (fig. 2). Der kunne ved udgravningen ikke findes fysiske spor efter selve højen, da disse må være fjernet som

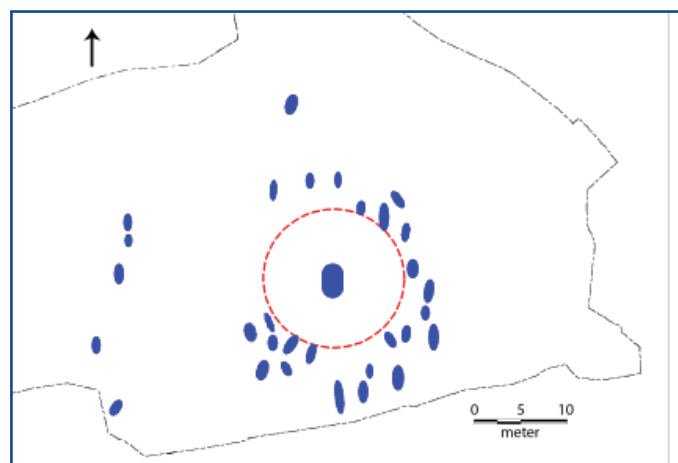

Fig. 2: Udgravningsfelt med markering af gravene samt angivelse af den mulige gravhøj.

følge af regulering af landskabet. Arealet var ved udgravningens begyndelse udlagt som plan fodboldbane.

Den arkæologiske undersøgelse ved Ellekilde blotlagde en række anlægsspor, hvoraf hovedparten var grave hørende til gravpladsen.

Et anlæg erkendes oftest som en nedgravning fra forhistorisk eller historisk tid, der i dag kan ses som en mørkfarvet plet i undergrunden. Et anlæg

kan indgå i en konstruktion, såsom stolpehuller til huse eller hegn, eller være et udtryk for forskellige aktiviteter f.eks. brønde, affaldsdeponering eller begravelser.

Gravene fra Ellekilde

Ved de arkæologiske udgravninger ved Ellekilde blev der registreret og udgravet 31 grave fra fortrinsvis yngre romersk jernalder, perioden 150 – 375 e.Kr., enkelte grave må dog henføres til starten af 400-tallet, og hører dermed til den periode, der kaldes germansk jernalder.

Gravene er dateret ud fra de gravgaver, der blev medgivet den døde ved begravelsen. Der er udelukkende tale om jordfæstegrave, en begravelsesskik, hvor den døde begravnes ubrændt. Jordfæstegrave kan være konstrueret på forskellig vis. Den døde kan være lagt i en simpel nedgravning i jorden eller gravlagt i kiste eller gravkammer af sten eller træ som igen kan være umarkeret eller markeret på overfladen ved f.eks. en høj eller en sten.

I over 60 procent af gravene på Ellekilde fandtes spor efter den gravlagte. Der er her tale om dele af selve skelettet og/eller tandemalje, bevaret som følge af den kalkholdige undergrund. Generelt er det sådan, at jo dybere den enkelte grav er, jo bedre er bevaringstilstanden for knoglemateriale, da den naturlige kalk i undergrunden gradvist udvaskes. Gravenes dybde varierede således at nogle var op til 1 m dybe, mens andre lå i undergrundsniveau, dvs. at selve gravlæggelsen kun lige var gravet ned i undergrundsleret. Flere grave lå dermed delvist blottede allerede ved fjernelse af muldlaget.

Gravene tegnede sig som ovale nedgravninger orienterede nord-syd. I de tilfælde, hvor individets placering i graven kunne bestemmes, enten som følge af bevarede skeletdele eller gravgaver, var den gravlagte placeret med hovedet vendt mod nord og liggende på siden med benene trukket op i sove- eller fosterstilling.

De fleste af gravene indeholdt gravgaver. De almindeligste gravgaver var lerkar (fig. 3), men også dragtspænder af bronze forekom jævnligt. Kvinderne var foruden lerkar og dragtspænder i reglen gravlagt med perlekæder bestående af et varierende antal perler af rav og glas, sidstnævnte i mange forskellige farver og udformninger. Til de mere særlige fund hører 2 spinkle fingerringe af tyndt guldtråd fundet i hver deres grav. At dømme ud fra størrelsen har de hørt til et barn. Sølvhægter til samling af dragten samt dragtspænder og ringe ligeledes af sølv er blandt de gravgaver, der i social henseende, hæver nogle af gravene over de øvrige. Hertil må også regnes det gul-grønne glasskår, stammende fra et romersk drikkeglas, som fandtes i en af gravene (fig. 4).

Fig. 3: Lerkar fra en af gravene ved Ellekilde.

Fig. 4: Glasskår fra et romersk drikkeglas fundet i en af gravene ved Ellekilde, stykket måler ca. 2 cm.

Fig. 5: Fyrstegraven. Billedet viser gravens sydlige halvdel med det rige gravudstyr.

På baggrund af gravgaverne samt analyser af skelet- og tandmaterialet fra gravene fremgår det, at gravpladsen har indeholdt barnegrave såvel som kvinde- og mandsgrave.

Fyrstegraven

Som allerede nævnt skiller én grav sig ud fra de øvrige, ved at være gravpladsens største og centralt beliggende grav. Også i nedgravning viste denne grav sig at være anderledes end de øvrige, således var graven 1,70 m dyb målt fra undergrunds niveau, svarende til ca. 2 m målt fra oprindelig muldoverflade. Ned gennem gravfylden fandtes adskillige store sten, som var smidt ned i forbindelse med tilkastning af graven, dette antageligt for at vanskeliggøre potentiel gravrøveri. Mens de øvrige gravlæggelser har fundet sted i mere simple trækister, eller den gravlagt blot svøbt i et klæde og lagt direkte i jorden, bestod denne gravlæggelse af et træbygget kammer på 3 x 1,5 m. Af trækammeret var kun bevaret aftegninger i undergrunden samt få frønnede træstykker. Øst-vest gående planker har dannet kammerets bund mens lodretstående planker har udgjort kammerets sider.

Selve graven, som pga. sit rige udstyr kan klassificeres som en fyrstegrav, indeholdt skelettet af en mand på over 40 år og ca. 1,80 m høj (fig. 5). Graven er ligesom de øvrige grave på pladsen orienteret nord-syd, men modsat de øvrige grave ligger dette individ på ryggen og med hovedet i syd. Denne orientering af den gravlagte ses gerne i tidens rige gravlæggelser.

Fig. 6: Fyrstegraven. Graves nordlige halvdel, hvor spillebrikkerne ligger spredt.

Blandt gravgaverne er lokalt producerede lerkar, en ornamenteret benkam, resterne af et stort gjaldrehorn, parterede dyr samt et ca. 10 cm langt dragtspænde af sølv indlagt med glas og halvædelsten. I fodenden lå der spredt en række spillebrikker af sort og hvidt glas (fig. 6). Foruden disse stammer 2 bemalede drikkeglas (se forsiden) fra romerriger ligesom den bronzespand med tilhørende øse og si, der var placeret ved fyrstens hoved. Som særligt værdighedstegn bar han en kraftig guldfigerring på højre hånd (fig. 7).

Fig. 7: Fyrstegraven. Nærbillede af den kraftige guldring, billede fra udgravningssituation.

Øvrige Anlæg

Ved den arkæologiske udgravning ved Ellekilde fandtes flere anlæg som ikke tidsmæssigt hører sammen med gravpladsen, bl.a. flere gruber samt en grøft (bilag 2).

En grube er en fællesbetegnelse for irregulære nedgravninger af forskellige størrelser og med forskellige formål. Samme grube kan have haft skiftende funktioner gennem sin levetid. F. eks. kan man have gravet hullet for at skaffe råstoffer i form af ler eller sand, hvorefter hullet er blevet opfyldt med affald fra bopladsen gennem en periode. Gruberne er, næsteften stolpehuller, den almindeligste anlægstype på bopladser.

Den grøft som gennemskærer gravpladsen er antageligt et gammelt matrikelskel fra middelalderen (1050 – 1536 e.Kr.), der har markeret en gårdtoftes

afgrænsning. Gårdtoften var det areal, hver gård havde til rådighed, og hvor bygninger, hegn m.m. lå placeret.

På fyrstens tid

- en kort beskrivelse af romersk jernalder (1 – 375 e.Kr.)

Denne periode er kendetegnet ved en stærk kontakt med det romerske imperium. Før Kristi fødsel udvidede romerriget sig kraftigt. Ved et voldsomt slag mellem romerne og germanerne år 9 e. kr. fastlægges romerrigets nordligste grænse langs Rhinen. På trods af det officielt fjendtlige forhold mellem romere og germanere udvikler der sig hurtigt en livlig samhandel mellem parterne, som der også nydes godt af i Danmark, hvor stor set alle luksusvarer er import fra romerriget. Af romerske varer der når hertil kan nævnes glas, sølvservice, bronzekar, kasseroller, militærudstyr m.m. Keramikken, som i denne periode er meget fin og let genkendelig, er i nogle tilfælde inspireret af romerske metalkar, ligesom våbenudstyret enten direkte stammer fra eller er inspireret af det romerske.

Samfundet er blevet mere klassesdelt. Store magtcentre med tydelige forbindelser til romerriget etablerer sig, og man gravlægger her sine døde ledere med et fantastisk rigt udstyr af guld, perler og romerske varer. Der tales ligefrem om et fyrstekompleks. Gravskikken har nu ændret sig således, at man for det meste begraver sine døde ubrændte, men urnebegravelser findes stadigvæk. Gravskikken varierer meget fra egn til egn, og udstyret i gravene er også meget varieret. En større specialisering kan ses i samfundet, og man kan af og til spore de gravlagtes erhverv i gravudstyret f. eks. smede, krigere o.l.

Militæret synes med denne periode at blive en mere integreret del af samfundet, og i løbet af perioden udvikler der sig et standardiseret våbenudstyr. Om der har været tale om fuldtidskrigere på dette tidspunkt er uvist. I vådområderne findes store udlægninger af våben, kaldt krigsbytteofre, som vidner om militære sammenstød. Der ses en

tydelig udvikling i våbenudstyret, som også følger nogle mænd i gravene. I begyndelsen af perioden er bevæbningen let med spyd, lanse, skjold og nogle gange et kort hugsværd. Senere bliver bevæbningen tungere. Sværdet ændrer form, og bliver en fast del af inventaret. Man kæmper nu i formationer, i nærkamp og fra hesteryg. Mod slutningen af perioden er der tegn på, at man organiserer sig i reelle hære. Også egentlige militære anlæg dukker op som palisader og voldgrave med klare befæstningsmæssige formål.

Bosættelsesmønsteret er en fortsættelse fra tidligere. Man bosætter sig i enkeltliggende gårde eller gårde, der samles i klynger til landsbyer. Den fælles indhegning af disse landsbyer ophører, og midt i perioden ses nu indhegninger af de individuelle gårde, hvilket kan være tegn på privat ejendomsret. Gårdene udvikler sig og bliver større, og i den sidste del af perioden kommer laden til som en ny sektion på langhuset efter stalden. Man begynder for alvor at dyrke rug og havre foruden hvede, byg og emmer, som er de kendte kornsorter fra tidligere. Infrastruk-

turen forbedres også, og der anlægges flere steder stenlagte vejforløb efter romersk forbillede.

Fortidsmindelandskabet

Gravpladsen ligger på den gode landbrugsjord, der generelt kendetegner den københavnske vestegn, og området er da også generelt rigt på bosættelsesspor fra stort set hele oldtiden.

Særligt interessant er dog, at der inden for en relativ kort afstand er fundet og udgravet flere rige grave fra yngre romersk jernalder (fig. 8). Gravene indeholdt bl.a. perler, skår fra romerske drikkeglas, der i overensstemmelse med den romerske forestilling blev medgivet den døde som betaling til færgemanden, guldringe, dragtspænder i bronze og forgyldt sølv, benkamme, bronzeservice, romerske drikkeglas, spillebrikker og lerkar. Alle er de omtrent samtidige med gravene fra Ellekilde og vidner dermed om eksistensen af et rigt fyrstemiljø i området (fig. 9).

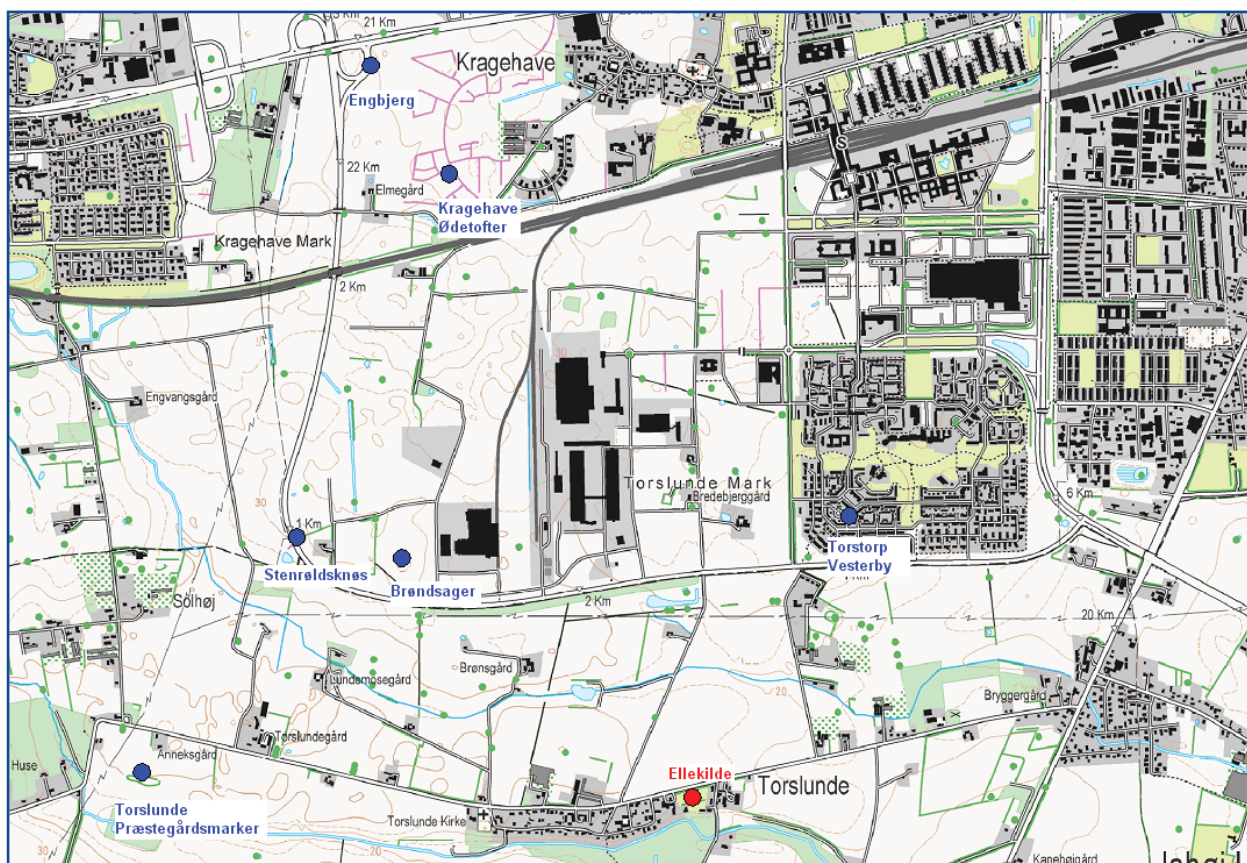

Fig. 8: Rige gravpladser fra yngre romersk jernalder i området omkring Torslunde (150 – 375 e.Kr.).
Copyright: Kort & Matrikelstyrelsen.

Fig. 9: Principtegning af en fyrstegrav fra yngre romersk jernalder. Originaltegning af Charlotte Clante.

Som særlig parallel til fyrstegraven ved Ellekilde må nævnes gravene ved Torslunde Præstegårdsmark, ca. 1 km vest for Ellekilde. Disse blev fundet i slutningen af 1800-tallet ved grusgravning, hvorfra der til Nationalmuseet blev indleveret genstande i form af bl.a. bemalede drikkeglas og romersk bronzeservice. Gravene er samtidige med fyrstegraven fundet ved Ellekilde og indeholdt altså et meget lignende udstyr.

Fund af oldsager

Ved de arkæologiske undersøgelser af gravpladsen ved Ellekilde blev der fundet oldsager i en stor del af gravene. De forskellige fund fordeler sig på følgende oldsagstyper: keramik – hele kar og skår, perler af glas og rav, hele glas og skår fra romerske drikkeglas, romerske bronzegenstande, benkamme, dragtspænder af sølv og bronze, ringe af guld og sølv, sølvhægter og –maller samt div. dyreknogler.

Oldsagerne kan være med til at datere de enkelte anlæg eller bruges i naturvidenskabelige analyser (se efterfølgende). Ligesom andre oldsagstyper gennemgår keramikken forskellige stilskifter igennem oldtid, middelalder og nyere tid. Der er tale om et modefænomen i udsmykningen og formen af de enkelte kar, og disse stilarter knytter sig til bestemte regioner. Da disse stilperioder er forholdsvis kortvarige er keramik velegnet til datering. Ved bestemmelse af keramiktypen og en mulig ornamentik på denne, kan arkæologerne tidsfæste de enkelte skår til en bestemt periode i oldtiden og derved også det enkelte anlæg, hvori de er fundet.

Trækul og andre prøver af organisk materiale kan bruges til den naturvidenskabelige dateringsmetode, kaldet kulstof-14 datering, samt til andre naturvidenskabelige analyser (se efterfølgende).

Naturvidenskabelige undersøgelser

I forbindelse med udgravningen ved Ellekilde er der udtaget en række prøver til videre naturvidenskabelige analyser.

Antropologiske analyser

De menneskelige rester, skeletmaterialet, fra gravene indleveres til videre undersøgelser angående bl.a. alders- og kønsbestemmelse på Antropologisk Laboratorium, Københavns Universitet. I forbindelse med udgravningen af flere grave blev der desuden udtaget tænder til brug for DNA-analyse. Herved kan bl.a. slægtskab med øvrige jernaldergrave klarlægges.

Zoologiske analyser

Dyrekogler kan artsbestemmes og derved fortælle noget om det husdyrhold, der har været på gården, eller hvilke arter der blev hjemtaget som bytte. Dyrekogler fundet i grave repræsenterer sammen med indholdet af div. lerkar og andet bordservice, det forråd den gravlagte har fået med på rejsen til dødsriget. Dyrekoglerne analyseres på Zoologisk Museum.

Pollenanalyse

Der blev i forbindelse med udgravningen udtaget jordprøver fra bl.a. karrene fra gravene. Ved pollenanalyse bestemmes mulige bevarede pollen, som dermed kan bruges til belysning af en række problemstillinger vedrørende forholdet mellem fortidens mennesker og deres udnyttelse af planteressourcer f.eks. i henhold til kosten.

Øvrige naturvidenskabelige analyser

Der blev udtaget prøver af forskelligt bevaret organisk materiale fra fyrstegraven med henblik på materialebestemmelse. Bl.a. blev der taget prøver af det bevarede træ fra kammeret til en vedanalyse, som vil kunne bestemme træsorten.

De naturvidenskabelige analyser af materialet pågår stadig.

Sammenfatning og konklusion

På Ellekilde Heldagsskoles arealer mellem Torslundevej og Lille Vejleå foretog Kropedal i efteråret 2007 en arkæologisk udgravning omfattede godt 2.500 m². Undersøgelsen viste sporene efter en gravplads fra yngre romersk jernalder, perioden ca. 150 - 375 e.Kr. Den arkæologiske udgravning frembragte i alt 31 grave placeret i en halvcirkel rundt om gravpladsens største grav, fyrstegraven. De almindeligste gravgaver fra pladsen var lerkar og dragtspænder af bronze samt glas- og ravperler for kvindernes vedkommende. Til de mere særlige fund hører to guldfigerringe, sølvhægter, dragtspænder af sølv samt skåret fra et romersk drikkeglas.

Den store grav, fyrstegraven, indeholdt et særskilt rigt udstyr bestående af glasspillebrikker, resterne af et stort gjaldrehorn, en kam, lerkar, parterede dyr, en kraftig guldfigerring, to bemalede romerske drikkeglas samt en ligeledes romersk bronzespand med tilhørende øse og si. Hertil kom et ca. 10 cm stort dragtspænde af sølv indlagt med glas og halvædelsten.

Gravpladsen ved Ellekilde giver et godt indblik i såvel de sociale forhold i det danske jernaldersamfund som de kontakter, der eksisterede til romer-

riget. Med de arkæologiske undersøgelser anses gravpladsen for totalunderundersøgt, dermed er pladsens afgrænsning i terrænet klarlagt. Gravpladsen afgrænses naturligt mod syd, hvor landskabet falder ned mod Lille Vejleå-dalen og må i forhistorisk tid, før moderne regulering og udjævningen af landskabet for alvor tog til, have ligget på en markant forhøjning i landskabet på kanten af ådalen, og har dermed været synlig fra Lille Vejleå.

Fundet fra Ellekilde er med til at understøtte billedet af den rige vestegn i oldtiden, og fyrstegraven kaster med sine fund af national betydning lys over de sociale relationer, der eksisterede i jernalderen på øverste samfundsniveau.

Udgravningsmetode

Selve undersøgelsen foregik på følgende måde: Pløjelaget, det vil sige det omrodede humøse muldlag over undergrunden, blev fjernet ved hjælp af en gravemaskine på bælder med en to meter bred skovl. De herved fremkommende fyldskifter, også kaldet anlæg, blev efterfølgende løbende trukket op med skovlens kant, efter at ”uklare” fyldskifter var blevet fladeskovlet. Muldjorden bliver lagt ud til hver side af feltet i forbindelse med aftagningen og kan efter endt udgravning lægges tilbage på undergrunden. Udgravningsfeltet blev opmålt i fladen med GPS, og alle grave samt andre signifikante anlæg blev udgravet og beskrevet. Gravene blev fortrinsvist udgravet med graveske. Var der tale om dybere anlæg blev de øverste lag fladeskovlet. Alle grave blev afrenset, tegnet og fotodokumenteret under udgravningen. Efter alle anlæg var udgravede, blev de øverste 5-10 cm af udgravningsfeltet trukket af med gravemaskine, hvorved der fremkom yderligere et par grave.

Alle fund, trækulprøver og jordprøver til videre analyser blev hjemtages til museet, hvor der sker en efterbearbejdning.

Relevant litteratur

Mahler, D. (red.) 1999. Høje Taastrup før buerne. Glimt af 6000 års historie. Brønshøj.

Mahler, D. (red.) 2005. Den Rige Vestegn. Historien om en udstilling. Glimt af jernalderen. Kroppedal.

Udgravningens data

Ansvarsmuseum: Kroppedal – Museum for Astronomi • Nyere tid • Arkæologi

J.nr.: TAK 1355

Kulturarvsstyrelsen:

J.nr.: 2003-2122-1646

Stednr.: 02.02.13-61

Sogn: Torslunde

Herred: Smørum

Amt: København

Ansvarlig leder: Afdelingsleder mag.art. Linda Boye

Daglig udgravningsleder: Museumsinspektør mag.art. Rune Iversen

Akademisk medarbejder: BA. Mads Drevs Dyhrfjeld Johnsen, BA. Mette Kjelstrup, BA. André Mathiesen.

Studenter: stud.mag. Cathrine Bie Pedersen, stud.mag. Freerk Oldenburger

Museumstekniker: Jan Poulsen, Kenneth Paulmann. Jan Poulsen stod desuden for opmålingen med GPS samt bearbejdning af de opmålte udgravningsplaner

Konserveringstekniker: Lone Brorson Andersen optog præparater og konserverede genstand fra udgravningen

Forundersøgelse: Museumsinspektør mag.art. Rune Iversen, MA. David Stott og stud.mag. Freerk Oldenburger, museumstekniker Kenneth Paulmann.

Maskinfører: Hans Christensen, fra firmaet Hans Christensen, kørte gravemaskinen

Metaldektektor: Lars Nissen fra Detektorklub Sjælland gennemgik arealer og anlæg for metalfund

Layout: Annemarie Bönnelycke

Bilag 1

TIDSTAVLE

Periode	Underperiode	Kalenderår f./e. Kr.
Middelalder	Senmiddelalder	— 1536
	Højmiddelalder	— 1400
	Tidlig middelalder	— 1200
		— 1050
Jernalder	Vikingetid	— 775
	Germansk jernalder	— 375
	Romersk jernalder	Kr.fødsel
	Førromersk jernalder	— 500
Bronzealder	Yngre bronzealder	— 1100
	Ældre bronzealder	— 1700
Bondestenalder	Sen-neolitisk tid	— 2400
	Enkeltgravstid	— 2800
	Mellem-neolitisk tid	— 3200
	Tidlig-neolitisk tid	— 3900
Jæger- samlerstenalder	Ertebøllekultur	— 5400
	Kongemosekultur	— 6800
	Maglelosekultur	— 9000
Ældste stenalder / Palæolitikum	Ahrensburgkultur	— 10000
	Brommekultur	— 11500
	Federmesserkultur	— 12000
	Hamburgkultur	

Bilag 2

Udgravningsplan over gravpladsen ved Ellekilde. Gravene er markeret med blå. Med rød er markeret en middelalderlig skelgrøft, der skærer flere af gravene, og med grøn er fremhævet udvalgte gruber på lokaliteten.

